

181109 – Ard ten Brinke - Column opening Universitair Centrum

Onlangs gebeurde het me weer:

Ik had via de mail afgesproken met een familielid van een bewoner van het verpleeghuis.

Ik zou haar bij de hoofdingang opwachten.

Op het afgesproken tijdstip zie ik een mevrouw aan komen lopen.

De deuren gaan open en ik wil haar de hand al reiken,

maar ze loopt zoekend langs me heen.

Ik begin te twijfelen of dit mijn afspraak wel is.

Ze loopt nog wat verder richting de gastvrouw bij de receptie en vraagt:

“Ik ben op zoek naar de geestelijk verzorger, hij zou me opwachten”

“Ja”, zegt de receptioniste, “dat doet hij ook, daar staat tie.”

Ietwat verward en verbaasd loopt ze op me af:

“Bent u het? Ik had een oude grijze man verwacht die pak zou dragen”

Ik beseft dat dit wel een extreem voorbeeld is,

maar het is beslist niet de eerste keer dat zoiets gebeurt.

En ik weet dat ik standaard mijn sneakers draag,

maar het is nu ook weer niet zo dat ik de mensen in een joggingsbroek sta op te wachten

Volgens mij geeft het iets aan van het imago probleem dat geestelijke verzorging nog wel eens heeft: ietwat oubollig, ernstig, wereldvreemd of te zweverig.

... om maar eens wat dingen te noemen.

Ik merkte het de afgelopen week tijdens een sollicitatieprocedure voor een nieuwe geestelijk verzorger, in de zoektocht naar mijn nieuwe duo collega.

Samen met enkele collega's namen we de brieven door.

Al snel ontstonden er twee stapeltjes met afwijzingen:

De éne stapel afwijzingen met geestelijk verzorgers die volgens mijn collega's te *zoet, zweverig en spiritueel* waren en die het vooral heerlijk vinden om lekker present te zijn..

De andere stapel afwijzingen met geestelijk verzorgers die volgens mijn collega's te *serieus, stijfjes en saai* overkwamen en het vooral goed deden als studeerkamertheologen.

... Ga er maar aan staan als geestelijk verzorger anno 2018 ...

Maar ik wil hier nu geen cynische, zure klaagzang houden over hoe moeilijk het is om als geestelijk verzorger zichtbaar te zijn binnen je instelling, of hoe jij als eerste je baan verliest bij een reorganisatie.

Ik wil hier juist een positief pleidooi voeren

Omdat ik zo ontzettend veel kansen zie.

Omdat ik een heilig geloof heb in de waarde van geestelijk zorg voor onze samenleving.

Maar daarvoor pleit ik wel voor meer nuchterheid en humor binnen de geestelijke zorg.
Voor meer vrolijkheid en ontspannenheid.
Voor meer verbinding met het leven van alledag.

Ik wil hier graag een pleidooi voeren voor meer vrolijke geestelijk verzorgers
Geestelijk verzorgers met een gezonde dosis humor en nuchterheid.

Of zoals mijn Saksische collega's vaak gekscherend zeggen:
het is tijd voor meer *geestige verzorgers*.

En wees nu niet bang dat het daarmee één jolige bedoening wordt,
Enkel gesprekken vol grappen en grollen.

Wees niet bang.
Daarvoor zijn levensverhalen veel te schrijnend,
zie ik te veel zinloos leed
Te veel kwetsbare afhankelijkheid.

Maar juist in al die ernst en tragiek
Is er vaak zoveel ruimte voor een lach en wat ontspannenheid.
In de diepst verdrietige levensverhalen
krijg ik ook vaak de meest hilarische anekdotes te horen.

Voor mij is het leven als geestelijk verzorger
Ook echt werken met een lach en een traan.

En nu we ons toch richting de vrijdagmiddagborrel bewegen
lijkt het me goed om dan ook maar wat mooie voorbeelden te noemen

Want juist in de gehandicaptenzorg liggen humor en ernst dicht bij elkaar.

Onlangs hield ik weer een afscheidsviering.
Het moest nog snel gebeuren, want 's middags gingen de bewoners op de jaarlijkse
bewonersvakantie.
Tijdens de afscheidsviering neem ik de tijd om medebewoners iets te laten vertellen over de
overleden bewoner.
Er hangt een verdrietige sfeer als bewoners huilend nog wat herinneringen ophalen:
'Ze kon zo goed breien', 'ze dekte altijd de tafel' tot aan 'ik maakte wel eens ruzie met haar'.
In de zaal staat een andere huisgenoot op, een jongen met een matig verstandelijke beperking.
Ik zeg: 'Rudy wat wil jij ook iets vertellen over Anneke?'
'Dominee, ik wil iets heel moois vertellen: weet je wat? *Wij gaan vanmiddag lekker op vakantie!*'
In elke setting zeer ongemakkelijk, maar ik kan niet anders dan in de lach schieten en ook de zaal
lacht gelukkig mee.

In een ander gesprek praat ik met een verstandelijk beperkte vrouw over haar traumatische ervaringen rond het overlijden van haar ouders. Ze huilt tranen met tuiten.

Ik neem mezelf altijd voor om een bewoner niet verdrietig achter te laten, dus een gesprek eindig ik vaak met de vraag of er nog mooie en leuke dingen in het leven zijn waar hij of zij blij van wordt.

Ze denkt eens na en zegt dan: “Ja, weet je wat zo mooi is, *mijn vriend kan zo ontzettend goed scheten laten*”

En zo kan ik nog even doorgaan:

Een cliënt die tijdens het gesprek alleen maar uitziet naar het moment dat we een nieuwe afspraak kunnen inplannen, omdat ze dan haar picto-agenda erbij mag pakken.

... Dat doen we tegenwoordig gelijk maar in de eerste minuten.

Een bewoner die direct na het overlijden aan mij vraagt, of ik weet wie er nu in de vrijgekomen stoel mag zitten.

Een licht verstandelijk beperkte jongen die vertelt wel eens te worstelen met de vraag waar God nu is. Ik vraag of hij een voorbeeld kan noemen: ‘Ja gisteren nog, dan lukt het niet om mijn mail te openen en dan denk ik: God, waar bent u nou?’

Een andere cliënt vertelt tegen mij dat hij niet christelijk is hoor, ‘ik ben gewoon normaal.’

Of een bewoner die me bezorgd aankijkt en vraagt: ‘Is er eigenlijk ook patat in de hemel?’

Ja, het werk van een geestelijk verzorger is altijd weer verrassend veelzijdig, Maar het mooiste ervan is dat er vaak midden in de ernst en ellende, zomaar een lach kan doorbreken.

Ja, ik weet het: we moeten present zijn, al onze empathische vermogens aanspreken, meebewegen met twijfels, meevoelen met levensvragen, altijd bewust zijn van morele vragen, zichtbaar zijn voor alle organisatielagen, zingeven tot we erbij neervallen.

Maar laten we vooral niet vergeten om af en toe ook *geestige* verzorgers te zijn.

Omdat niets zo verbindend werkt als een beetje humor en een vleugje relativeringsvermogen.

Wat dat betreft kunnen we leren van één van mijn cliënten die mij laatst vroeg aan het eind van ons gesprek: ‘wat doe jij eigenlijk voor een werk dan?’ Ik zei: ‘ik bezoek mensen voor mijn werk en dan voer ik een mooi gesprek over hun leven.’ Ze keek me aan en zei: “Wat een mooi werk ja!”

Inderdaad geen aangrijpender en grappiger werk dan dit!